

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 4 W DĘBICY
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w Zespole Szkół Nr 4 im. Mikołaja
Kopernika w Dębicy
(wersja skrócona)

ZESPÓŁ SZKÓŁ Nr 4
im. Mikołaja Kopernika w Dębicy
ul. Strunskiego 1, 39-200 Dębica
tel./fax 14 681 99 55

.....
(pieczęć szkoły/placówki)

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	5
Część I. STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH	6
Standard I.....	6
Standard II.....	6
Standard III	7
Standard IV	7
Standard V.....	8
Standard VI	8
Standard VII.....	9
Standard VIII.....	9
Część II. Zasady ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Zespole Szkół Nr 4 w Dębicy	10
Zasady ogólne:	10
1. Zasady relacji personelu z dzieckiem/ucznem	10
Przestrzeganie praw dziecka.....	10
Komunikacja budująca dobre relacje z uczniem	11
Zakaz stosowania przemocy wobec uczniów w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym	12
Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych	13
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi	13
Zasady ogólne.....	13
Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole	14
Zasady korzystania z urządzeń z dostępem do Internetu oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.....	16
Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych oraz innych urządzeń elektronicznych.....	16
Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez szkołę.....	17
Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły	17
Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci	17
Zasady ochrony wizerunku małoletnich/uczniów	18
Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.....	18
CZĘŚĆ III ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY	19
RODZAJ KRZYWDY Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego	19
RODZAJ KRZYWDY Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego	20
RODZAJ KRZYWDY Przemoc domowa stosowana wobec małoletniego	20

RODZAJ KRZYWDY Nierówne traktowanie – dyskryminacja ucznia małoletniego	22
RODZAJ KRZYWDY Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy	22
RODZAJ KRZYWDY Zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu	23
RODZAJ KRZYWDY Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych.....	24
RODZAJ KRZYWDY Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego	25
RODZAJ KRZYWDY Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie	25
Część IV. Materiał pomocniczy.....	26
Prawa dziecka	26
Najważniejsze prawa dziecka	27
Ochrona przed przemocą i wykorzystywaniem.....	27
Edukacja i odpoczynek.....	27
Prywatność.....	28
Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka	28
Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania.....	28
Opieka, pomoc państwa i ochrona dziecka przez państwo.....	28
Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego	29
Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej.....	29
Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.	29
Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym	29
Prawo do ochrony w procesie karnym	29
GDZIE MOŻNA SIĘ POSKARŻYĆ, GDY WASZE PRAWA SĄ ŁAMANE?	29

WPROWADZENIE

- ✓ W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy Ochrony Małoletnich”?
- ✓ Co możecie w nich znaleźć?
- ✓ Prawa dziecka - dlaczego powinniście je znać?

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, z którym coraz częściej się spotykamy we współczesnym świecie. Z różnymi formami przemocy macie do czynienia także w środowisku sobie najbliższym – wśród rówieśników oraz w rodzinie. W tej sytuacji konieczna jest szybka i efektywna reakcja szkoły – ponieważ najważniejszym celem szkoły jest dawanie Wam poczucia bezpieczeństwa, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie przyjaznego środowiska do rozwoju.

Stąd zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606) wprowadzono do wszystkich typów szkół i przedszkoli publicznych i niepublicznych „Standardy Ochrony Małoletnich”.

„Standardy Ochrony Małoletnich” jest to dokument, w którym znajdują się konkretne reguły, zasady, praktyki gwarantujące, że dzieci i młodzież w danej jednostce są bezpieczne. Jest on wyrazem troski o Waszą ochronę w sytuacjach, w których czujecie się skrzywdzeni. Troskę tę rozumiemy jako szczególną dbałość o Waszą godność oraz o Wasze dobro fizyczne i psychiczne. Ze znajdujących się tu zasad i procedur postępowania możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje Wam zagrażają.

„ Standardy Ochrony Małoletnich” określają:

1. Główne kierunki działań szkoły na rzecz Waszej ochrony, zwane w dokumencie „standardami”.
2. Zasady, czyli przyjęte w szkole normy postępowania pracowników szkoły i małoletnich uczniów, dotyczące w szczególności:
 - a) bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi;
 - b) bezpiecznych relacji między małoletnimi;
 - c) korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
 - d) ochrony małoletnich przed zagrożeniami z sieci.
3. Sposoby Waszego postępowania w sytuacjach, w których czujecie się krzywdzeni oraz działania szkoły zabezpieczające Was przed krzywdzeniem i jego skutkami.

„ Standardy Ochrony Małoletnich” stanowią również istotną formę zabezpieczenia Waszych praw. W celu ochroniania Was przed różnymi formami krzywdzenia bardzo ważna jest znajomość i przestrzeganie praw dziecka. Jako osobom małoletnim należy się Wam szczególna opieka i ochrona dorosłych, bo nie zawsze jesteście w stanie sami należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo.

Ochrona Waszych praw jest zatem powinnością rodziców i wszystkich pracowników szkoły.

CZEŚĆ I.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Standard I

Uczniowie, rodzice i pracownicy Zespołu Szkół Nr 4 w Dębicy znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Cały personel, rodzice/opiekunowie prawni oraz uczniowie zostali zapoznani z opracowanymi standardami.
3. Dokument został wprowadzony do stosowania w szkole. Jego treść można znaleźć na stronie internetowej szkoły: www.zsnr4.edu.pl oraz w wersji papierowej w bibliotece szkolnej.
4. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej najistotniejsze dla nich informacje.
5. Istotne dla małoletnich informacje zawarte w standardach omawiane są w trakcie lekcji wychowawczych, na konsultacjach indywidualnych, na godzinach „dostępności”, w trakcie prelekcji organizowanych przez pedagogów.

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

1. Celem działań wszystkich pracowników szkoły jest ochrona uczniów przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa w szkole.
2. Pracownicy szkoły zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią w szkole, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich uczniów. Skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni uczniowie są krzywdzeni.
3. W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony uczniów przed krzywdzeniem. Dotyczy ona szczególnie:
 - ✓ rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - ✓ procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia,
 - ✓ dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - ✓ odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
 - ✓ znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - ✓ bezpieczeństwa relacji personelu z uczniami - uwzględniającą wiedzę o pożądanym i niedozwolonym zachowaniach,
 - ✓ procedury „Niebieskie Karty”.

Standard III

Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

1. W szkole umieszczane są materiały na **tablicy informacyjnej, w bibliotece oraz w gabinecie pedagogów** dla rodziców, gdzie można znaleźć informacje na temat: wychowania bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń w internecie, a także dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach.
2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w szkole „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Szkoła uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
4. Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym uczniów, poprzez organizację prelekcji oraz konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną uczniów przed zagrożeniami (również w internecie) oraz z zakresu wychowania bez przemocy.

Standard IV

Szkoła zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

1. Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem w każdej klasie odbywają się:
 - ✓ zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia,
 - ✓ zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - ✓ zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - ✓ zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa uczniów w internecie.
2. W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. Uczniowie mają dostęp do materiałów edukacyjnych w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).
4. W szkole wyeksponowane są informacje na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.
 - a) przemocy psychicznej,
 - b) przemocy fizycznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) zagrożenie internetowe w tym cyberprzemoc.
2. Precyzyjnie określono również procedurę „Niebieskie Karty”.
3. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności. Nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym.
4. W szkole ustalone są zasady wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
5. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
6. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia.
7. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest zamieszczona na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.
8. Osoby uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w szkole (RODO).

Standard VI

W szkole wmacniane jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje międzyludzkie: między małoletnimi a personelem oraz między samymi uczniami (ze szczególnym uwzględnieniem zachowań niedozwolonych)
2. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalanymi w innej formie.
3. W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy fizycznej
 - b) przemocy psychicznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) zagrożenia internetowego w tym cyberprzemocy.

4. W szkole wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
5. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności. Zobowiązanie są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych w toku sprawy danych osobowych.

Standard VIII

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

1. Przyjęte zasady i procedury ochrony uczniów są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
2. Do weryfikacji szkolnej dokumentacji szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Dyrektor szkoły określa zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli.

CZĘŚĆ II.

ZASADY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM OBOWIĄZUJĄCE W ZESPOLE SZKÓŁ NR 4 W DĘBICY

Zasady ogólne:

Pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole, podejmują działania wychowawcze kształtujące prawidłowe postawy oraz niwelujące zachowania społecznie niepożądane (agresywne, krzywdzące innych oraz naruszające dobro jednostki). Wspierają w pokonywaniu trudności uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności/specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

1. Zasady relacji personelu z dzieckiem/ucznikiem

Przestrzeganie praw dziecka

Pracownicy szkoły:

1. Przestrzegają i chronią prawa dziecka/człowieka.
2. Podejmują tematy dotyczące praw człowieka/dziecka na godzinach wychowawczych, na zajęciach dydaktycznych oraz w trakcie innych działań – zgodnie z programem nauczania.
3. Nie ograniczają uczniom dostępu do zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych np. przez wyproszenie ich z klasy, niewpuszczenie do sali lekcyjnej lub szkoły z jakiegokolwiek powodu. Chyba, że zachowanie ucznia łamie zasady znajdujące się w statucie szkoły.
4. Udzielają uczniom pomocy w nauce.
5. W razie konieczności udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
6. Motywują uczniów do działalności w organizacjach i stowarzyszeniach działających na terenie szkoły.
7. Nie upubliczniają i nie rozpowszechniają informacji o życiu prywatnym uczniów.
8. Nie ujawniają spraw omawianych na posiedzeniu rady pedagogicznej, które mogą naruszać dobro osobiste uczniów lub ich rodziców.
9. Jeśli konieczne jest odstępstwo od zasady poufności, w celu ochrony danego ucznia, wyjaśniają mu to najszybciej, jak to jest możliwe.
10. Nie utrwalają wizerunku ucznia dla potrzeb prywatnych lub szkoły, jeśli szkoła nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych uczniów.
11. Nie dokonują zatrzymywania jakiejkolwiek własności ucznia.
12. Nie dokonują przeszukania, bez zgody ucznia, jego plecaka i innych rzeczy – nawet jeśli zachodzi podejrzenie, że uczeń posiada niedozwolone przedmioty lub substancje.
13. Umożliwiają uczniom odpoczynek w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.

14. Czuwają nad bezpieczeństwem uczniów w czasie przerw, na lekcjach, zajęciach pozalekcyjnych oraz innych organizowanych przez szkołę formach dydaktyczno-wychowawczych.
15. Gwarantują uczniom nietykalność cielesną - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy. Zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej.
16. Obdarzają uczniów szacunkiem oraz traktują ich równo niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu (o ile nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku publicznego). Unikają faworyzowania uczniów oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
17. Oceniają uczniów sprawiedliwie i obiektywnie, zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
18. Konstruktywnie rozwiązują konflikty uczniów z personelem i rówieśnikami. Przyznają uczniom prawo uzasadnienia swoich racji w sytuacji konfliktowej.
19. Udzielają uczniom informacji o zapadających w szkole decyzjach bezpośrednio ich dotyczących.
20. Informują uczniów o tym, jakie w przypadku naruszenia praw ucznia, przysługują im prawa oraz środki i procedury.

Komunikacja budująca dobre relacje z uczniem

Personel:

1. W komunikacji z uczniami zachowuje spokój, cierpliwość okazując szacunek oraz zrozumienie dla trudności i problemów uczniów.
2. Kieruje się zasadami pozytywnej komunikacji i konstruktywnej krytyki.
3. Nie zawstydza, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża ucznia.
4. W komunikacji z uczniem personel nie ośmiesza go np. stosując śmieszne zdrobnienia lub przezwiska. Stanowczo reaguje, gdy robi to ktoś inny.
5. Nie reaguje sarkazmem na zachowanie ucznia, jego postępy w nauce, nie żartuje z ucznia, w sposób który obniża poczucie własnej wartości ucznia.
6. Reaguje na każde niewłaściwe (obraźliwe lub dyskryminujące) zachowanie oraz wszelkie formy zastraszania lub nietolerancji.
7. Nie podnosi głosu na ucznia w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych.
8. Daje uczniowi prawo do mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania. Słucha uważnie uczniów, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku.
9. Tworzy relacje, które oparte są na wzajemnym zaufaniu, a nie budowaniu hierarchii zależności oraz wrogości.
10. W procesie rozwiązywania konfliktu dba o poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego ucznia.
11. W sposób konstruktywny uczestniczy w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje, arbitraż.
12. Szybko reaguje na problemy związane z dyscypliną uczniów:
 - ✓ rozwiązuje pojawiające się problemy bezpośrednio po naruszeniu zasad przez uczniów,
 - ✓ nie podnosi nadmiernie głosu i nie krzyczy, zwraca uwagę tym uczniom, którzy łamią ustalony porządek,
 - ✓ wykazuje empatię wobec uczniów,
 - ✓ ustala (przypomina) obowiązujące zasady.

13. Metody dyscyplinowania uczniów dobiera adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów.
14. Karanie uczniów stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich. Przekazuje uczniowi komunikat utrzymany w spokojnym tonie, nie stygmatyzuje ucznia, ocenia jego zachowanie, a nie samego ucznia.
15. Upominając słownie, perswazyjnie, stara się opanować własne negatywne emocje, np. złość, zdenerwowanie.
16. Karząc ucznia za naganne/niewłaściwe zachowania, personel równocześnie dostrzega i nagradza pozytywne zachowania ucznia.

Zakaz stosowania przemocy wobec uczniów w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

1. Kontakty personelu z uczniami nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad.
2. Wszyscy uczniowie są sprawiedliwie traktowani - pracownicy nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
3. Personel nie wykorzystuje wobec ucznia relacji władzy lub przewagi.
4. Personel nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej wobec ucznia, np. takiej jak:
 - ✓ zabieranie rzeczy,
 - ✓ niszczenie rzeczy,
 - ✓ bicie,
 - ✓ popychanie,
 - ✓ szturchanie,
 - ✓ ograniczenie swobody ruchu,
 - ✓ szczypanie, itp.
5. Personel nie stosuje żadnej formy przemocy psychicznej wobec ucznia, np. takiej jak:
 - ✓ izolowanie, pomijanie, wyszydzanie uczniów, ośmieszanie, wyzywanie, grożenie, obniżanie statusu ucznia w grupie,
 - ✓ stygmatyzowanie uczniów z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - ✓ nadmierne, wygórowane wymagania, zbyt surowe oceny, zastraszanie uczniów, obrażanie ich godności, stosowanie kar niewspółmiernych do win,
 - ✓ agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych,
 - ✓ umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczniów rysunków, zdjęć oraz filmów,
 - ✓ rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczniów materiałów,
 - ✓ cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań uczniów i upublicznianie ich.

6. Personel nie stosuje naruszających godność ucznia wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej w tym:
 - ✓ komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym;
 - ✓ dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - ✓ wulgarnych lub niestosownych żartów,
 - ✓ nie pisze do uczniów wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
 - ✓ nie publikuje bez zgody żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o uczniach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych,
 - ✓ nie wdaje się w prywatne rozmowy uczniów w mediach społecznościowych,
 - ✓ nie zamieszcza komentarzy i nie udostępnia zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby uczniom wyrządzić krzywdę.
7. Personel nie narusza nietykalności osobistej ucznia. Nie zachowuje się wobec niego w sposób niestosowny.
8. Personel nie zmusza ucznia do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
9. Personel nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z uczniami.
10. Personel zawsze upewnia uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo wobec konkretnego zachowania czy słów innych, mogą o tym śmiało powiedzieć i oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
11. Personel zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań czy zachowania.
12. Na życzenie ucznia każda rozmowa indywidualna odbywa się w obecności innej osoby dorosłej lub jego rówieśnika.

Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Personel kontaktując się z uczniem traktuje go podmiotowo.
2. Kontakt nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Kontakt z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany.
4. Personel nie zaprasza uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe.
6. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności.

2.Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

Zasady ogólne

1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.

2. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność.
3. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do wyrażania swojego zdania, do własnych poglądów, zachowań i wyglądu (które nie godzą w uczucia i dobro innych).
4. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej (np. życzliwy i wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w sposób spokojny, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi).
5. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez: niwelowanie konkurencyjności między sobą, wzajemne zrozumienie i konstruktywne rozwiązywanie problemów i konfliktów.
6. Uczniowie akceptują i szanują siebie nawzajem. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych oraz oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą ze słabości innych, nie krytykują.
7. Uczniowie nie powinni zachowywać się prowokacyjnie.
8. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spostrzeżeń i wyrażania ich w sposób konstruktywny, wolny od agresji i przemocy.
9. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być akceptowana lub usprawiedliwiona!
10. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią.
11. Wszyscy uczniowie wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu oraz gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
12. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - ✓ bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - ✓ wymuszenia;
 - ✓ napastowanie seksualne;
 - ✓ nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - ✓ fizyczne zaczepki;
 - ✓ zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - ✓ rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b) agresji i przemocy słownej, np.:
 - ✓ obelgi, wyzwiska;
 - ✓ wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - ✓ plotki i obraźliwe żarty;
 - ✓ groźby;

- c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- ✓ poniżanie;
 - ✓ wykluczanie, izolacja;
 - ✓ manipulowanie, szantażowanie;
 - ✓ wulgarne gesty;
 - ✓ śledzenie, szpiegowanie;
 - ✓ obraźliwe, wulgarne, zastraszające SMSy, wiadomości na portalach społecznościowych;
 - ✓ groźby za pośrednictwem portali społecznościowych;
 - ✓ niszczenie czy zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - ✓ straszenie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
 4. Wagarowanie.
 5. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu lub życiu.
 6. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, itp.
 7. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 8. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
 9. Używanie środków psychoaktywnych (papierosów, alkoholu lub narkotyków) na terenie szkoły.
 10. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
 11. Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
 12. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych (w tym także własności szkolnej).
 13. Przywłaszczanie własności innych (w tym także własności szkolnej).
 14. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
 15. Uprawianie hazardu.
 16. Wyślugiwanie się innymi w zamian za korzyści materialne.
 17. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami - udział w bójce.
 18. Podjudzanie innych do bójek.
 19. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 20. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania innych uczniów.
 21. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 22. Aroganckie zachowanie wobec innych. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/innych osób w szkole.
 23. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych bez ich zgody. Upublicznianie tych materiałów bez zgody znajdujących się na nich osób.
 24. Stosowanie wobec innych różnych form cyberprzemocy.

Zasady korzystania z urządzeń z dostępem do Internetu oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu uczniom jedynie podczas zajęć.
2. Komputery z dostępem do Internetu mają zainstalowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall, które jest na bieżąco aktualizowane.
3. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
4. Na terenie szkoły dostęp ucznia do komputera podłączonego do sieci Internet możliwy jest jedynie pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych oraz na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się w Centrum Multimedialnym.
5. Uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
6. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela oraz zgodnie z Regulaminem.
7. Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - ✓ instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji systemu,
 - ✓ usuwania cudzych plików, odinstalowania programów,
 - ✓ dekompletowania sprzętu,
 - ✓ dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
2. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także smartwatch, tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
3. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny za zgodą i na odpowiedzialność rodziców/opiekunów prawnych.
4. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie, zniszczenie lub kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
5. Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły.
6. Wyjątkiem od powyższego zakazu jest korzystanie z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu w celach dydaktycznych za zgodą i poleceniem nauczyciela prowadzącego zajęcia.
7. Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych.
8. Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości.

9. Na terenie szkoły filmowanie i fotografowanie za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą dyrektora szkoły i osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest cyfrowe utrwalanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez szkołę

1. Każdorazowo decyzję o zabraniu telefonów komórkowych i/lub innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik wycieczki w porozumieniu z wychowawcami klas oraz za zgodą rodziców i na ich odpowiedzialność.
2. Jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu i/lub innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście edukacyjne uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń wyłącznie w zakresie niewpływającym na organizację i przebieg tego przedsięwzięcia.
3. Podczas wyjść zorganizowanych przez szkołę (teatr, kino, muzeum, filharmonia, zwiedzanie z przewodnikiem, lekcja w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) uczeń jest zobowiązany do wyłączenia/wyciszenia telefonu i schowania go w torbie/plecaku.
4. Uczeń posiadający na wycieczce telefon komórkowy i/lub inne urządzenie elektroniczne musi zastosować się do odgórnego zakazu korzystania z tych urządzeń (np. w teatrze, kinie lub muzeum).

Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły

1. W przypadku naruszenia przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, wychowawca klasy lub nauczyciel prowadzący zajęcia odnotowuje zaistniałą sytuację w e-dzienniku jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zachowania.
2. W przypadku, gdy sytuacja powtarza się, wychowawca informuje o tym rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wspólnie z nimi oraz pedagogiem szkolnym ustala plan dalszego postępowania.

Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające uczniów przed łatwym dostępem do szkodliwych treści z sieci.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - ✓ treści niedozwolone, nielegalne i stanowiące zagrożenie dla zdrowia i życia (pornografia, obrazy przemocy, treści nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
 - ✓ treści popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem;

- ✓ treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku uczniów do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
- ✓ różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

3. Podstawowe działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:

- ✓ instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy, monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej;
- ✓ edukacja medialna – dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną, zapoznanie z zasadami Netykiety;
- ✓ prowadzenie systematycznych działań wychowawczych mających na celu zmniejszenie ryzyka cyberprzemocy poprzez integrowanie zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie i respektowanie norm grupowych;
- ✓ poszerzanie wiedzy na temat cyberprzemocy: zapobiegania oraz sposobu reagowania w wystąpieniu incydentu;
- ✓ edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z sieci i przestrzeganie przed zagrożeniami płynącymi z jej niewłaściwego użytkowania;
- ✓ włączenie rodziców/opiekunów prawnych uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy;
- ✓ podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści;
- ✓ wskazanie osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz ustalenie planu działania w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub przesłanek o cyberprzemocy;

Zasady ochrony wizerunku małoletnich/uczniów

1. Szkoła zapewnia ochronę wizerunku ucznia.
2. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie wymaga wyrażenia pisemnej zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO). Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
3. Jeżeli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości (zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza) zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku ucznia nie jest wymagana. Zabrania się jednak umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
4. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W szkole opracowane zostały zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych
2. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie upoważnionym podmiotom.

CZĘŚĆ III

ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY

(procedury interwencyjne w szkole)

RODZAJ KRZYWDY Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego

Jeżeli ktoś od dłuższego czasu stosuje wobec Ciebie:

Przemoc fizyczną	fizyczny atak, fizyczne zaczepki, nadużywanie fizycznej przewagi, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami, napastowanie seksualne
Przemoc słowną	obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby, obrażanie rodziny i przyjaciół ofiary
Przemoc psychiczną	wykluczanie/izolacja; wulgarne gesty; szpiegowanie; obraźliwe, poniżające, wulgarne SMS-y i MMS-y, a także wiadomości na forach internetowych lub portalach społecznościowych; groźby; poniżanie; uporczywe gapienie się; szantażowanie

1. Powiedz wychowawcy o swoich odczuciach, przedstaw mu dokładnie co się dzieje i kto robi Ci krzywdę. Pomocy możesz również poszukać u pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela, którego darzysz zaufaniem.
2. Jeśli są świadkowie stosowania wobec Ciebie jakiegokolwiek formy przemocy poproś ich o wsparcie.
3. Poinformuj rodziców o tym, co Cię spotyka.
4. Nauczyciel do którego się zgłosiłeś ma obowiązek Ci pomóc, podejmie działania w porozumieniu z rodzicami mające na celu rozwiązanie zaistniałej sytuacji.

Obowiązkiem każdego pracownika szkoły jest przerwanie każdego aktu przemocy, który zaobserwował lub o którym został powiadomiony. Szkoła, zgodnie z przyjętymi procedurami podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie tego zjawiska.

5. Po wyjaśnieniu wszelkich okoliczności, wysłuchaniu wyjaśnień sprawcy przemocy wobec Ciebie, wychowawca podejmie stosowne działania.

W statucie szkoły określone są konkretne konsekwencje wobec ucznia zachowującego się agresywnie i stosującego przemoc.

6. Jeśli będziesz chciał pedagog lub psycholog szkolny może Cię wesprzeć i udzielić wskazówek jak sobie radzić w tego typu sytuacjach w przyszłości.
7. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie ponownie poinformuj o tym wychowawcę/pedagoga oraz swoich rodziców. Wspólnie możemy przedstawić sprawę dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy.

W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę przemocy na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

RODZAJ KRZYWDY Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego

Jeśli ktoś Cię okradł, przywłaszczył sobie Twoją rzecz, lub celowo ją zniszczył.

1. Zgłoś to zdarzenie wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły. Pamiętaj aby powiedzieć kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach ktoś ukradł lub zniszczył coś co należało do Ciebie.
2. Jeśli masz świadków zdarzenia - poproś ich o wsparcie oraz zgłoś ten fakt dorosłemu.
3. Koniecznie poinformuj o tym swoich rodziców.
4. Pracownik szkoły, któremu powiesz o kradzieży lub zniszczeniu swojego mienia poinformuje o sytuacji rodziców, pedagoga oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
5. Pedagog szkolny podejmie próby ustalenia sprawcy po rozmowie z ewentualnymi świadkami.
 - ✓ jeżeli sprawca został ustalony lub wskazany - pedagog szkolny lub wychowawca zgodnie ze statutem podejmują działania wyjaśniające oraz powiadamia o sytuacji jego rodziców.

Wobec sprawcy zastosowane zostają środki dyscyplinujące zawarte w statucie szkoły. Sprawca zobowiązuje się również do zadośćuczynienia swojego czynu (oddania rzeczy lub jej równowartości pieniężnej).

- ✓ jeśli nie jest możliwe ustalenie sprawcy szkoła przekazuje rodzicom poszkodowanego informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

RODZAJ KRZYWDY Przemoc domowa stosowana wobec małoletniego

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- ✓ narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- ✓ naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,

- ✓ powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie,
- ✓ ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- ✓ istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

Wiedz o tym, że nie musisz radzić sobie z tym problemem sam! W szkole są dorośli, którzy robią co w ich mocy żeby Cię ochronić! Jeżeli dzieje Ci się w domu krzywda poinformuj o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu zapewnienie Ci bezpieczeństwa.

Musisz też wiedzieć, że jeśli pracownik szkoły obserwując Cię nabierze podejrzeń, że może Ci się w domu dziać krzywda ma obowiązek zareagować. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.

1. Nie bój się otworzyć przed pedagogiem szkolnym lub wychowawcą - oni nie będą Cię oceniać, nie będą negować tego co myślisz i czujesz, dadzą Ci czas i przestrzeń na swobodną wypowiedź. Otoczą Cię zrozumieniem, troską i szacunkiem. Rozmowa z Tobą jest bardzo ważna, jest to podstawa do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.
2. Wychowawca lub pedagog szkolny mogą zadawać Ci dodatkowe pytania, aby uzyskać od Ciebie jak najwięcej informacji o krzywdzie, której doznałeś.
3. Pedagog pomoże Ci poradzić sobie z tym, co czujesz oraz wspólnie z rodzicami (lub jednym z nich, tym który Cię nie krzywdzi) zaplanuje działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem. Szkoła może Cię także skierować na terapię psychologiczną jeśli będziesz potrzebował profesjonalnego wsparcia psychicznego.
4. Szkoła może również nawiązać współpracę z innymi instytucjami, które pomogą zapewnić Ci ochronę, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.
 - ✓ W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pedagog powiadamia specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny.
 - ✓ W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, pedagog powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.

ZAPAMIĘTAJ!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. W przypadku wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę na policję.

Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskiej Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się wg ustalonych zasad prawnych.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.

RODZAJ KRZYWDY Nierówne traktowanie – dyskryminacja ucznia małoletniego

Za pojęciem dyskryminacja kryje się nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Najczęściej można być dyskryminowanym za: płeć, wiek, rasę, niepełnosprawność, orientację seksualną, cechy fizyczne, wyznawaną religię, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej, przekonania polityczne, a także za status materialny i pochodzenie społeczne.

1. Jeżeli ktoś wyśmiewa Cię lub prześladuje z wyżej wymienionych powodów koniecznie porozmawiaj z nauczycielem, któremu ufasz lub wychowawcą - opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś.
2. Powiedz o tym, że ktoś Cię dyskryminuje swoim rodzicom.
3. Wychowawca i pedagog szkolny zajmą się wyjaśnieniem sytuacji, w której poczułeś się skrzywdzony - określą znaczenie całego zdarzenia dla Ciebie oraz ustalą sprawców.
4. Pedagog szkolny o całym zdarzeniu poinformuje dyrektora szkoły, Twoich rodziców, a także rodziców sprawcy.
5. Porozmawiaj o swoich uczuciach również z pedagogiem szkolnym lub psychologiem – udzieli Ci oni według Twoich potrzeb wsparcia w postaci pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
6. Możesz również wraz z rodzicami zwrócić się pomoc do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka/praw człowieka.
7. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony szkoły, Twój rodzice mogą zgłosić sprawę do kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

Szkoła jest zobowiązana do działań antydyskryminacyjnych, bo jej nadrzędnym celem jest zapewnienie uczniom możliwości rozwoju w przyjaznej i bezpiecznej atmosferze.

8. Szkoła uwzględniając wagę czynu sprawcy oraz jego motywację zastosuje określone w statucie środki dyscyplinujące wobec sprawcy.

RODZAJ KRZYWDY Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy

Cyberprzemoc to rodzaj krzywdy wyrządzonej w szeroko rozumianej sieci Internetowej. O tego rodzaju przemocy mówimy, gdy ktoś Cię nęka, zastrasza lub szantażuje z użyciem komunikatorów internetowych, portali społecznościowych lub na forach. O cyberprzemocy mówimy również wtedy, gdy ktoś publikuje lub rozsyła ośmieszających Cię informacji, zdjęcia, filmy lub gdy podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

1. Jeśli doświadczasz cyberprzemocy to koniecznie powiadom o tym zaufanego pracownika szkoły. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie

(zrób zrzuty ekranu, skopiuj wiadomości do programu Word tak, aby można je było wydrukować).

2. Dorosły do którego się zwrócisz wysłucha Cię, wesprze i otoczy opieką. Przeanalizuje dowody, które dostarczysz, może Ci również pomóc w ich zabezpieczeniu.
3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi.
4. Wychowawca lub pedagog wspólnie z Tobą oceni czy sytuacja jest cyberprzemocą czy tylko nieudanym żartem.
5. W razie konieczności wychowawca poinformuje o całym zajściu Twoich rodziców lub nawet policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem szkoły.

Wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością powiadomienia policji i sądu rodzinnego. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a sytuacja przemocowa nadal ma miejsce.

6. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

Wobec sprawcy zastosowane zostają środki dyscyplinujące zawarte w statucie szkoły.

RODZAJ KRZYWDY Zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu

Seksting polega na wysyłaniu innym osobom przez internet lub telefon swoich intymnych zdjęć lub filmów. Jest to niebezpieczne zjawisko, ponieważ raz wysłane treści mogą zostać zapisane i użyte w dowolny sposób. Mogą też trafić w ręce niepowołanych osób i stają się narzędziem cyberprzemocy: szantażu czy zastraszania.

Rodzaje sekstingu

1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

Jeśli Ty i/lub Twoi rodzice lub opiekunowie prawni uznają, że jesteś ofiarą sekstingu:

1. Opowiedz o tym dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz. Rozmowa w szkole na temat samego zdarzenia czy identyfikacji

potencjalnego sprawcy będzie poufna, żadna z niepowołanych osób nie dowie się o jej przebiegu.

2. Zabezpiecz dowody - przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Ułatwi to identyfikację sprawcy - jest to bardzo istotne, ponieważ seksting jest karalny.
3. Przekaż zebrane materiały wychowawcy lub pedagogowi. Pedagog dla Twojego dobra powiadomi o sytuacji Twoich rodziców.
4. W szkole zostanie przeprowadzona analiza dowodów oraz postępowanie mające na celu ustalenie sprawcy.

Jeżeli niektóre z tego typu materiałów rozesłanych do większej liczby osób zostaną uznane za pornograficzne, dyrektor szkoły ma obowiązek zgłoszenia incydentu na policję.

1. W sytuacji każdego rodzaju sekstingu zostaniesz otoczony przez szkołę opieką psychologiczno-pedagogiczną. Jeżeli wspólnie z rodzicami uznasz, że to za mało - pedagoga szkolny pomoże Ci uzyskać pomoc w specjalistycznej placówce.

Wobec sprawcy zostaną zastosowane środki dyscyplinujące, określone w statucie szkoły.

RODZAJ KRZYWDY Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Pisząc o treściach szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych mamy na myśli takie, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje, które promują niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania oraz zagrażają Twojemu zdrowiu i życiu.

1. Jeżeli ktoś w Internecie wysłał Ci treści drastyczne, pornograficzne, promujące wrogość i agresję czy też nawołujące do zrobienia sobie krzywdy - bez zastanowienia zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz).
2. Zarejestruj dowody (zrób zrzuty ekranu, skopiuj teksty wiadomości do programu Word tak aby można było je wydrukować), to bardzo ważne. Dowody odgrywają kluczową rolę w znalezieniu sprawcy. Zadanie zabezpieczenia dowodów leży po stronie Twoich rodziców, ale w razie konieczności możecie poprosić o wsparcie przedstawiciela szkoły, który posiada potrzebne kompetencje.
3. Zadaniem szkoły jest wspólnie z Twoimi rodzicami ustalić jak doszło do uzyskania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści, a także ustalenie czy sprawcą jest ktoś ze szkoły.

Sprawcą jest nie tylko osoba, która stworzyła szkodliwe treści ale również ta, która je udostępniła.

4. Jeśli sprawcą jest uczeń szkoły - zostanie przeprowadzona rozmowa z nim oraz jego rodzicami w czasie której sprawca zostanie uświadomiony o szkodliwość swoich czynów. Szkoła zastosuje wobec sprawcy ustalone w statucie środki dyscyplinujące.

5. Jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły - sprawę należy zgłosić na policję oraz do serwisu Dyżurnet.
6. Odpowiednie służby należy również powiadomić jeśli treści, które zostały udostępnione naruszyły prawo.
7. Szkoła zapewni Ci także potrzebną pomoc psychologiczno-pedagogiczną, która pozwoli Ci się uporać z doznaną krzywdą wywołaną kontaktem ze szkodliwymi treściami.

RODZAJ KRZYWDY Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego

1. Jeśli sprawcą wykorzystania Twoich danych lub wizerunku jest uczeń zgłoś sprawę do wychowawcy lub pedagoga, Przedstaw mu szczegóły sytuacji, pokaż zebrane dowody. W zabezpieczeniu dowodów może pomóc Ci pracownik szkoły posiadający odpowiednie kompetencje.
2. Koniecznie poinformuj o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. W obecności rodziców zmień dane logowania do portali społecznościowych, nazwy na forach/portalach.
4. Jeśli sprawcą okaże się uczeń szkoły i nie chciał on świadomie wyrządzić Ci szkody majątkowej lub osobistej szkoła podejmie środki wychowawcze i dyscyplinujące wobec niego. W przeciwnym razie sprawa zostanie skierowana do rozpatrzenia przez policję i sąd.
5. Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga szkolnego lub psychologa o wsparcie.
6. Szkoła zadba o to, aby informacje narażające Cię na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

RODZAJ KRZYWDY Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia twojego życia i zdrowia!

1. Jeśli ktoś nagabuje Cię w Internecie, próbuje wymusić wysłanie Twoich zdjęć lub spotkanie koniecznie opowiedz o tym dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranu, zdjęcia, wiadomości e-mail). Przy zabezpieczeniu dowodów możesz skorzystać z pomocy pracownika szkoły, którego wskaże Ci wychowawca.
3. Szkoła we współpracy z Twoimi rodzicami zgłosi sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie.

W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego!

Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.

4. Jeżeli potrzebujesz wsparcia, zwróć się o pomoc do pedagoga szkolnego lub/i psychologa. Szkoła obejmie Cię opieką psychologiczną i pedagogiczną.

CZEŚĆ IV.

MATERIAŁ POMOCNICZY

Prawa dziecka

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są:

- ✓ Konstytucja RP,
- ✓ Konwencja o prawach dziecka

Najważniejsza jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30:

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”.

Człowieczeństwem, jego godnością kieruje wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza, że człowiek nie jest niczyją własnością, może sam o sobie decydować i ponosi za to odpowiedzialność. Natomiast równość oznacza, że wszyscy mamy takie same prawa i powinniśmy być tak samo traktowani, nie dyskryminowani.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka – każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją

Prawa dziecka istnieją po to, aby Was chronić, aby zapewnić Wam zdrowie i bezpieczeństwo. Jeśli wszyscy szanowaliby prawa dziecka, każde dziecko byłoby odpowiednio traktowane. Niestety, nie zawsze tak jest. W każdym kraju są dzieci, których prawa są łamane. Dzieci bywają krzywdzone, wykorzystywane czy zastraszane.

Zapamiętajcie:

- ✓ Prawa dziecka dotyczą każdej osoby poniżej 18 roku życia.
- ✓ Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- ✓ Nikt nie może Wam tych praw odebrać.
- ✓ Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych – wszystkie prawa są równe.

- ✓ Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin życia, np. macie prawo do:
 - ❖ znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych,
 - ❖ do swobody myśli, sumienia i wyznania,
 - ❖ do prywatności i tajemnicy korespondencji
 - ❖ do nauki i informacji
 - ❖ do wypoczynku i czasu wolnego
 - ❖ do opieki zdrowotnej
 - ❖ do wychowania przez rodziców
 - ❖ prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem
 - ❖ prawo do własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia
 - ❖ prawo do wyrażania własnych poglądów.
- ✓ Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo.
- ✓ Egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób.
- ✓ Poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) także pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

Najważniejsze prawa dziecka

Ochrona przed przemocą i wykorzystywaniem

1. Nikt nie może Was siłą zmuszać do zrobienia niczego, a zwłaszcza czegoś złego. Nie dotyczy to drobnych obowiązków domowych, które są nauką odpowiedzialności.
2. Nikt nie może zmuszać Was do pracy ponad siły ani wykorzystywać zarobkowo w inny sposób.
3. Macie prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem.
4. Nikt nie ma prawa Was bić, prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych. Nikt nie ma prawa dotykać Was w sposób, którego sobie nie życzycie i nakłaniać lub zmuszać Was do kontaktów seksualnych.
5. Nikt nie ma prawa angażować Was w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania.
6. Macie prawo do życia bez przemocy i poniżania.
7. Macie prawo do szukania wszelkiej pomocy, zawsze, gdy jesteście krzywdzeni.

Edukacja i odpoczynek

1. Macie prawo do nauki i dostępu do informacji - jesteście uprawnieni do korzystania z bezpłatnej edukacji.
2. Jednocześnie jednak macie obowiązek chodzenia do szkoły.
3. Macie prawo do czasu wolnego – wypoczynku zabawy czy korzystania z zajęć rekreacyjnych.

4. Macie prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się Waszym dobrem. Nawet, gdy rodzice nie są razem i mieszkają osobno, macie prawo do kontaktu z każdym z nich, chyba że to byłoby dla Was szkodliwe.
5. Macie prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie byłoby to dla Was dobre, np. jesteście krzywdzeni.

Prywatność

1. Macie prawo do prywatności.
2. Nikt nie może w sposób arbitralny i bezprawny ingerować w sferę życia prywatnego, rodzinnego lub domowego dziecka czy w jego korespondencję.
3. Macie prawo do tajemnicy korespondencji. Nikt nie ma wtrącać się do Twoich osobistych spraw, czytać listów, maili, smsów czy pamiętników – chyba że w uzasadnionych sytuacjach sąd zadecyduje inaczej (w sytuacji gdy chodzi o Wasze dobro).

Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka

1. Macie prawo do swobody wypowiedzi (o ile nie obraża ona uczuć innych).
2. Prawo do wyrażania własnych poglądów oznacza, że w ważnych dotyczących Was sprawach możecie wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę.
3. Dorośli powinni Was wysłuchać i wziąć Wasze zdanie pod uwagę. Nawet w postępowaniu przed sądem.

Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania

1. Macie prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania – jedyne ograniczenie tego prawa są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób.
2. Macie przyznane prawo do wolności sumienia i wyznania, jednak możecie z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą Was wychowywać zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii.
3. Religia i etyka nie są dla ucznia przedmiotami obowiązkowymi, udział w nich jest dobrowolny.

Opieka, pomoc państwa i ochrona dziecka przez państwo

1. Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.
2. Państwo musi Wam zapewnić opiekę, gdy zostaliście pozbawieni czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie możecie pozostawać w tym środowisku.

Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego

1. Przysługuje Wam prawo do pełnego dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, prawo do nauki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych gwarancji i zabezpieczeń społecznych.

Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej

1. Macie prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej.
2. Nie możecie zostać pozbawieni dostępu do żadnego rodzaju opieki zdrowotnej.

Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.

1. Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym

1. Jeśli nie ukończyliście 15 lat, nie możecie być rekrutowani do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

Prawo do ochrony w procesie karnym

1. Jeżeli złamaliście prawo, nie powinniście przebywać w więzieniu z dorosłymi. Macie prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną oraz prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa.
2. Macie prawo zgłaszać sytuacje, w których jesteście źle traktowani.
3. Jeśli złamiecie prawo, powinniście uzyskać pomoc prawną i być właściwie traktowani przez system sprawiedliwości.

GDZIE MOŻNA SIĘ POSKARŻYĆ, GDY WASZE PRAWA SĄ ŁAMANE?

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach Ochrony Małoletnich”.

Możecie też skontaktować się z policją (**numer 112**) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom.

Oto jedne z nich:

116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

800121212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.